

Vaikų su įgimtu neurosensoriniu klausos sutrikimu ištyrimas ir stebėjimas

Vaikų su klausos pažeidimu ištyrimas ir stebėjimas vyksta etapais:

1. Atrankinis etapas.
2. Diagnostinis etapas.
3. Reabilitacinis (intervencinis) etapas.

Atrankinis etapas

Patikimiausias būdas anksti nustatyti klausos sutrikimą – visuotinis naujagimių klausos tikrinimas (atranka), kurio tikslas patikrinti visus ir atrinkti naujagimius su galimu klausos sutrikimu, kiek galima anksčiau klausos sutrikimą diagnozuoti bei pradėti klausos reabilitaciją. Žr. atmintinę tėvams apie visuotinę naujagimių klausos patikrą. http://www.vaikuligonine.lt/doc/pacientui/LOR_klausos_patikra.pdf

- Jeigu naujagimio pirminis OAE tyrimo [rezultatas teigiamas \(OAE+\) ir nėra rizikos veiksnių](#), tyrimas baigtas ir vaikas toliau stebimas pirminės asmens sveikatos priežiūros specialisto (šeimos ar vaikų ligų gydytojo) pagal gyvenamąją vietą.
- Jeigu OAE tyrimo [rezultatas teigiamas \(OAE+\) ir yra bent vienas rizikos veiksnys](#), 6 – 12 mėnesių kūdikiui OAE tyrimą būtina pakartoti.
- Jeigu tyrimas [neigiamas OAE \(-\)](#), tyrimą būtina pakartoti per 3 mėnesius po išvykimo iš gimdymo stacionaro.

Vaikų klausos tyrimai yra atliekami:

Vaikų ligoninės Vaikų klausos tyrimų poskyryje, Santariškių g. 7, Vilnius, tel. 8 (5) 272 0570.

Diagnostinis etapas

Jeigu 3 mėnesių kūdikiui pakartojus [OAE tyrimą, rezultatas yra teigiamas](#) – klausos sutrikimo nėra, vaikas prižiūrimas šeimos ar vaikų ligų gydytojo pagal gyvenamąją vietą. Jeigu OAE tyrimo [rezultatas neigiamas](#), įtariamas klausos sutrikimas, prasideda

diagnostinis etapas:

1. Audiologinis ištyrimas (nustatomas klausos sutrikimo tipas ir laipsnis).
2. Klausos sutrikimų priežasčių nustatymas (du etapai).

Žr. atmintinę tėvams apie vaikų klausos sutrikimų priežastis.

http://www.vaikuligonine.lt/doc/pacientui/LOR_Vaiku_klausos_sutrikimo_priezastys.pdf

Nustačius abipusį įgimtą klausos sutrikimą, vaiko specialiems poreikiams tenkinti nustatomas neįgalumo lygis. www.ndnt.lt

Reabilitacinis (intervencinis) etapas

Nustačius įgimtą nuolatinį klausos sutrikimą vaikui, sutrikusią klausą reikia nedelsiant reabilituoti. Kuo anksčiau pradedama klausos reabilitacija, tuo geresnės kalbėjimo prognozės.

Reabilitacinį etapą sudaro:

1. Individualios reabilitacinės priemonės parinkimas – klausos aparatai (KA) arba kochlearinis implantas (KI).
2. Reabilitacinės priemonės nuolatinis naudojimas.
3. Reabilitacinės priemonės programavimas, techninė priežiūra ir aptarnavimas (KA ar KI gamintojų atstovybėse).
4. Specialusis nuolatinis intensyvus mokymas:
  - namuose kasdien su tėvais;
  - užsiėmimai su surdopedagogu 1- 2 k. per savaitę pagal gyvenamąją vietą;
  - surdopedagogos įvertinimas 1 k. per metus Lietuvos sutrikusios klausos vaikų ikimokyklinio ugdymo centre www.vaikuklausia.lt arba Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre www.deafcenter.lt.
5. Klausos reabilitacijos vertinimas ir audiologinis stebėjimas (otorinolaringologo – audiologo konsultacija Vaikų ligoninės Vaikų klausos tyrimų poskyryje).
6. Šeimos parama (tėvų organizacijos, neįgalumo išmoka, socialinio darbuotojo pagalba, psichologo pagalba).

Klausos reabilitacijos vertinimas ir audiologinis stebėjimas, jeigu vaikas naudoja KA:

- Pirmieji metai nuo KA naudojimo pradžios: po 3 mėn., po 3 mėn., po 6 mėn.;
- Antrieji ir vėlesni metai: 1 k. per metus iki 7 metų amžiaus; 1 k. per dvejus metus nuo 7 iki 18 metų amžiaus.

Apsilankymų dažnį nustato gydytojas otorinolaringologas-audiologas.

KA individualūs įdėklai gaminami ir KA reguliuojami KA gamintojų atsakomybėse

2 KA kompensuojami VLK išduodami 1 kartą per 5 metus. www.vlk.lt

Vaikų su įgimtu neurosensoriniu klausos sutrikimu ištyrimas ir stebėjimas

Klausos reabilitacijos komanda, naudojant KA:

- Gydytojas otorinolaringologas-audiologas atlieka otorinolaringologinį, audiologinį ištyrimą, vertina tyrimų rezultatus, priima sprendimus dėl reabilitacijos būdo, vertina efektyvumą.
- Slaugytojas-audiometristas atlieka klausos tyrimus.
- Surdopedagogas vertina bei lavina klausymosi, kalbos ir kalbėjimo įgūdžius.
- Psichologas vertina tėvų gebėjimą dalyvauti reabilitacijoje, vaiko psichomotorinę raidą.
- Socialinis darbuotojas suteikia informaciją apie neįgalumą, dirba su socialinės rizikos šeimomis.
- Medicinos inžinierius reguliuoja KA ir atlieka techninę KA priežiūrą.

1 pav. Klausos reabilitacijos komanda

Reabilitacijos procesui ypač svarbus **aktyvus tėvų dalyvavimas**, nes tik tėvai vaikui gali suteikti galimybę kasdien naudoti parinktą reabilitacijos priemonę ir išgirsti aplinkos, kalbos garsus bei lavinti suvokimo ir kalbos įgūdžius.(1 pav.).

Kochlearinės implantacijos etapai:

- Diagnozės nustatymas
- Klausos reabilitacija 2 KA
- Klausos reabilitacijos vertinimas su KA, indikacijų operacijai nustatymas
- Pasiruošimas operacijai
- Operacija
- Procesoriaus įjungimas
- Reabilitacija ir priežiūra

Klausos reabilitacijos vertinimas ir audiologinis stebėjimas po vienos ar vienmomentės abipusės KI:

- Pirmaisiais metais po KI įjungimo: po 1 mėn., po 1 mėn., po 1mėn., po 3 mėn., po 6 mėn;
- Antraisiais metais kas 6 mėn.
- Trečiaisiais ir vėlesniais metais: 1 k. per metus (apsilankymo laikotarpis – tai KI operacijos arba KI įjungimo mėnuo) iki 18 metų amžiaus.

Klausos reabilitacijos vertinimas ir audiologinis stebėjimas po nevienmomentės abipusės KI:

- Pirmaisiais metais po antrojo KI įjungimo: po 1 mėn., po 1 mėn., po 3 mėn., po 6 mėn.;
- Antraisiais, trečiaisiais ir vėlesniais metais apsilankymų grafikas toks pats kaip ir vienos / vienmomentės abipusės KI (apsilankymo laikotarpis – tai KI operacijos arba KI įjungimo mėnuo) iki 18 metų amžiaus.

Apsilankymų dažnį nustato gydytojas otorinolaringologas-audiologas.

KI procesorius(-iai) įjungiami ir programuojami KI gamintojų atstovybėse.

KI procesorius(-iai) kompensuojami VLK 1 kartą per 5 metus. www.vlk.lt

Kochlearinės implantacijos komanda:

- Otorinolaringologas-audiologas nustato indikacijas operacijai ir jai rengia, vertina efektyvumą po operacijos, koordinuoja komandos veiklą.
- Otorinolaringologas-otochirurgas įvertina indikacijas operacijai, atlieka operaciją.
- Anesteziologas atlieka anesteziją.
- Pediatrias įvertina bendrą vaiko sveikatos būklę.
- Radiologas atlieka bei įvertina piramidžių KT ar MRT.
- Slaugytojas-audiometristas atlieka klausos tyrimus.
- Surdopedagogas vertina bei lavina klausymosi, kalbos ir kalbėjimo įgūdžius.
- Psichologas vertina tėvų gebėjimą ir motyvaciją dalyvauti reabilitacijos procese, vaiko psichomotorinę raidą.
- Socialinis darbuotojas suteikia informaciją apie neįgalumą, dirba su socialinės rizikos šeimomis.
- Medicinos inžinierius programuoja procesorių, atlieka techninę prietaiso priežiūrą.

Vaikų su įgimtu neurosensoriniu klausos sutrikimu ištyrimas ir stebėjimas

Klausos reabilitacijos vertinimas ir audiologinis stebėjimas

Nuorodos ir kontaktai:

Metai nuo reabilitacijos pradžios	KA	Vienpusė/vienmomentinė abipusė KI	Nevienmomentinė abipusė KI
Pirmieji	Po 3 mėn. ↓ Po 3 mėn. ↓ Po 6 mėn.	1 mėn. po KI pajungimo ↓ Po 1 mėn. ↓ Po 1 mėn. ↓ Po 3 mėn. ↓ Po 6 mėn.	1 mėn. po 2KI pajungimo ↓ Po 1 mėn. ↓ Po 3 mėn. ↓ Po 6 mėn.
Antrieji	1 k. per metus iki 7 m.	Kas 6 mėn.	
Tretieji ir vėlesni	1 k. per dvejus metus nuo 7 iki 18 m.	1 k. per metus iki 18 m. Apsilankymo laikotarpis – tai KI operacijos arba įjungimo mėnuo	

Veiksniai, turintys įtakos klausos reabilitacijos rezultatams:

- Klausos pažeidimo laipsnis
- Amžius diagnozės nustatymo metu
- Šeimos dalyvavimas vaiko reabilitacijoje
- Kitos vaiko ligos
- Audiologinės intervencijos kokybė
- Ankstyvojo mokymo kokybė / mokymų skaičius
- Reikiamų pagalbos priemonių kompensavimo galimybės

Vaikų klausos tyrimų poskyris Santariškių g.7, Vilnius.

Išankstinė registracija gydytojo otorinolaringologo-audiologo konsultacijai gauti tel. (8 5) 272 05 70, 8 640 3669; www.vaikuligonine.lt

Ausų, nosies, gerklės ligų skyrius Santariškių g.2, Vilnius.

Išankstinė registracija pas otochirurgą prof. E. Lesinską pasikonsultuoti dėl KI tel. (8 5) 236 5112; (8 5) 236 5113; (8 5) 2501743; www.santa.lt

Klausos aparatų gamintojų atstovybės:

www.audiomedika.lt

www.biomedika.lt

www.klausostehnika.lt

Kochlearinių implantų gamintojų atstovybės:

www.medicusaudiology.lt, www.cochlear.com

www.surdotechnika.lt, www.medel.com

Ugdymo įstaigos Vilniuje:

Lietuvos sutrikusios klausos vaikų ikimokyklinio ugdymo centras

Bistryčios g. 9a, Vilnius; tel. (8 5) 234 8089; www.vaikuklausa.lt

Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras

Filaretų g. 36, Vilnius; tel. (8 5) 215 4956; www.deafcenter.lt

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos www.ndnt.lt

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras www.tpnc.lt

Vilniaus apskrities gestų kalbos vertėjų centras www.gestuvertejai.lt

Lietuvos šeimų, auginančių kurčius ir neprigirdinčius vaikus, bendrija PAGAVA www.pagava.lt

Lietuvos kurčiųjų bendruomenė www.lkd.lt

Lietuviška microtia bendruomenė www.microtia.lt

Parengė gydytoja Jekaterina Byčkova